

Mesilaspere toetuse eesmärgid.

Eesti mesindus toimib enamiku teiste Euroopa Liidu maade looduslike tingimustega võrreldes oluliselt raskemates põhjamaistes oludes. See tingib pika talvitumisperioodi tõttu Eesti mesinikele vajaduse suhteliselt suurteks kulutusteks mesilaste talvesöödale. Mesilashaigused, eriti varroatoos koos viirushaigustega on viimastel aastatel üha enam laastamas mesilasperede tervist, elujõudu ja meesaagi kogumise võimet. See nõuab mesinikult suuremaid kulutusi mesilashaiguste tõrjeks. Mesilasperede kohta makstav otsetoetus kergendaks nimetatud talvesööda ja haiguste tõrje lisakuludest põhjustatud Eesti mesinike koormust ning parandaks konkurentsivõimet Euroopa Liidu ühisel meeturul, seega mesinduse tasuvust ning jätkusuutlikkust. Sellist otsetoetuse maksmist rakendatakse näiteks Eesti naaberriikides Soomes ja Lätis.

1. Mesilaspere toetuse peamiseks eesmärgiks on parandada Eesti mesinike konkurentsivõimet. Lähiriikide valitsused on leidnud võimalused maksta oma registreeritud mesinikele toetusi suurusjärgus 17 – 20€. Kui arvestada mesilaspere keskmiseks meetoodanguks 50 kg pere kohta, siis mee turustamisel võimaldab näiteks 20€ toetus tuua jaehinda allpoole 0,4€ võrra. Hinna langus soodustab mee tarbimist ja suurendab nõudlust mee järele, see aga omakorda huvi mesindusliku ettevõtluse vastu. Ettevõtlus aga teatavasti toob riigikassasse täiendavaid vahendeid.
2. Mesilaspere toetus parandab maapiirkondade tööhõivet ja lihtsustab mesindusliku ettevõtluse alustamist. Kuigi mesindustegevus on võimalik asulates ja isegi linnades, asub valdav enamus mesilaid maapiirkonnas. Kooskõlas strateegiaga „Euroopa 2020” ning ÜPP üldiste eesmärkidega on ELi maaelu arengu poliitika kolm pikaajalist strateegilist eesmärki ajavahemikuks 2014–2020 järgmised:
  - põllumajanduse konkurentsivõime parandamine;
  - loodusvarade jätkusuutliku majandamise ja kliimategevuse tagamine ning
  - maapiirkondade majanduse ja kogukondade tasakaalustatud territoriaalse arengu saavutamine, sealhulgas tööhõive loomine ning säilitamine.
3. Väga oluline eesmärk on lihtsustada vajalike tauditõrjemeetmete rakendamist. Ameerika haudmemädanik (AHM) on väga ohtlik mesilasperede haudmehaigus, 2013.a. leiti Eestis kokku 25 AHM-i kollet, 2014.a. täiendavalt veel 5 kollet. Möödunud aastal jõudis Itaaliasse väike tarumardikas, mis mesindussektoris kontrollimatu tegevuse tulemusena peagi ka Eestisse võib jõuda. Kui mesilate üle veterinaarkontrolli tegevad spetsialistid ei tea, kus asuvad mesilaspered, ei ole võimalik rakendada meetmeid perede vältimatut hukku põhjustavate kahjurite ja taudide levikut ja ohtu satuvad ka need mesinikud, kes on oma kohustused riigi ees korrektselt täitnud.
4. Tekib täpsem ülevaade mesilasperede arvust Vastavalt Euroopa Nõukogu määrusele (EÜ) nr 1234/2007 ja Euroopa Komisjoni määrusele (EÜ) nr 917/2004 mee tootmise ja turustamise arendamiseks Euroopa Liidu (EL) liikmesriikides saab Eesti mesindussektor rahalist toetust Euroopa Liidu vahenditest. Antav toetus on otseses seoses mesilasperede arvuga, sellepärast tuleb pered registreerida PRIA loomade registris. Andes võimaluse taotleda toetust kõigile registreeritud ja vähemalt 5 mesilaspere omanikule suureneb ametlikult kirjapandud mesilasperede arv, sellega seoses ka kogu Eesti mesindusele eraldatavad vahendid.

Mesilaspere toetuse saajad.

Eesti Mesinike Liidu seisukoht on, et toetust tuleks maksta kõigile mesinikele, kes omavad vähemalt 5 mesilasperet ja kes on korrektselt täitnud seadusest tuleneva kohustuse registreerida oma mesilaspered PRIA registris, sealhulgas ka eraisikutest mesinikele. Toetuse maksmine võiks toimuda enne augustikuud jooksva aasta eest võttes arvesse mesilasperede arvu 15-nda mai seisuga.

Mesilaste tolmeldamistegevuse kaudu aia- ja põllukultuuridel ning looduslikel taimekooslustel tekkiv suur kaudne kasu, mis on umbes 10 korda suurem meetoodangu väärtusest. Kui Eesti meetoodangu keskmiseks aastaväärtuseks on ca' 7 miljonit eurot, siis ulatub Eesti mesinduse kaudne tulu orienteeruvalt 70 miljoni euroni aastas.

Erinevus meetootjate ja väikemesinike vahel on see, et kui meetootja peamiseks eesmärgiks on saada tulu, seega toota võimalikult palju mett, siis tuleb temal viia mesilaspered sinna, kus taimestik võimaldab rikkalikku korjet (põllukultuurid). Väikemesinik paneb reeglina tarud oma aeda ja võtab selle, mis antud korjema pakub. Nii katavad väikemesinikud tolmeldajatega ära ka need piirkonnad, kus korjetingimused ei pruugi tõsisemaks meetootmiseks väga head olla. Looduskeskkonnale toovad kaudset kasu aga kõik elujõulised mesilaspered.

Alljärgnevalt tabelist nähtub, et mesilad, kus on alla 15 mesilaspere, katavad tolmeldamisega 3 korda suurema pindala, kui suurema perede arvuga mesilad.

mesila suurus	osakaal perede arvust %	osakaal mesinike arvust %	perede arv	mesinike arv	gruppide arv mesinikul	perede arv mesinikul	gruppide arv kokku	tolmeldatav pindala km2
alla 10	16,6%	62,6%	3219	1111	1	2,9	1111	16658
10-15	21,0%	21,3%	4072	378	1	10,8	378	5668
16-29	13,8%	9,3%	2676	165	2	16,2	330	4949
30-69	8,1%	2,9%	1571	51	3	30,5	154	2315
70-100	7,1%	1,1%	1377	20	5	70,5	98	1464
üle 100	33,4%	2,8%	6476	50	7	130,4	348	5216
	100,0%	100,0%	19390	1774			2418	36269

Algandmeteks on võetud mesinike ja mesilasperede arv 1. mai 2014. aasta seisuga.

Mesilaspere toetuse eeldatavad tulemused.

Mesilaspere toetuse puhul oleks eeldatavad tulemused alljärgnevad:

1. Riigil on täpsem ülevaade kogu mesindussektorist.
2. Lihtsustub mesinduses tauditõrje meetmete rakendamine.
3. Tekib juurde uusi mesindusettevõtjaid.
4. Mesilasperede arv, sellega seoses ka meetoodang kasvavad.
5. Suurenevad EU-st saadavad rahalised vahendid „Mee tootmise ja turustamise arendamise Eesti riikliku programmile“.
6. Annab suurtootjatele paremad võimalused viia mett välisturgudele.
7. Annab võimaluse langetada kohaliku mee jaehinda kuni 0,4€.
8. Suureneb mesilasperede poolt tolmeldatav pindala, ehk kaudne kasu loodusele.

Alljärgnev tabel kirjeldab eeldatavat maksude laekumist, mis tekib mesindustegevuse hoogustumisel mesilaspere toetuse abil. Arvesse on võetud ka inimlik faktor mis tähendab, et isegi parima tahtmise juures jätavad osad, eriti väikemesinikud, mesilaspered registreerimata.

mesila suurus	osakaal perede arvust %	osakaal mesinike arvust %	perede arv	mesinike arv	perede arv mesinikul	toodang tonnides	tulem € (*1000)	Riigile laekuv tulumaks 20% x1000	Riigi poolt panustatav summa x1000	Tulumaks miinus tarutoetus x1000
alla 10	26,0%	66,7%	11232	2335	4,8	235,9	1344	81	70,8	10
10-15	24,0%	19,8%	10368	693	15,0	248,8	1461	205	196,0	9
16-29	22,0%	9,1%	9504	319	29,8	256,6	1507	241	199,6	41
30-69	8,0%	2,2%	3456	77	44,9	103,7	621	112	72,6	39
70-100	4,0%	0,7%	1728	25	70,5	57,0	335	67	36,3	31
üle 100	16,0%	1,5%	6912	53	131,7	248,8	1347	269	145,2	124
KOKKU	100,0%	100,0%	43200	3500	49,4	1151	6615	974	720,3	254

Mesilaspere toetuse töögrupi memo 11.05.2015

Sisu: Mesilaspere toetuse töögrupi I kohtumine

Kuupäev: 11. mai 2015.a.

Osalejad: Ülo Lippa (EML), Mart Kullamaa (EKMÜ), Liina Jürgenson (PM), Helena Vaher (PM).

Toetuse eesmärgid:

- EML ja EKMÜ arvates oli peamine eesmärk toetuse maksmisel mesinduse konkurentsivõime parandamine (eeskujuks Soome ja Läti);
- mesinike talvesööda (Eestis suured kulutused talvesöödale- 20-25 kg mesilaspere kohta), talvekahjude (tulenevad kliimatingimustest) ja ravimite kulude vähendamine;

- maapiirkonna tööhõive suurendamine;
- esmalt isevarustatuse tagamine ja seejärel potentsiaalne mee eksport;
- tauditõrjemeetmete rakendamise lihtsustamine (nt AHM 'i korral);
- põllumajandusloomade registri efektiivsem toimimine, seeläbi parema ülevaate saamine Eestis olevatest mesilasperede arvust.
- EML töö välja, et kui mesinikud saavad toetust, siis on võimalus ka mee hinda veidi langetada, et tarbijad ostaksid rohkem mett.

Toetuse nõuded/saajad:

- EML: toetus alates 5-6st mesilasperest (kui taotlejaid on palju ja toetus väheneb mesilaspere kohta, siis alates 10st mesilasperest). Toetust peaksid saama kõik mesinikud. Põhiargument: **toetus parandab Eesti mesinike konkurentsivõimet, seda eriti võrreldes naaberriikidega, kus mesilasperede toetusi juba makstakse. Vahetult sellele järgneb eesmärk saada parem ülevaade mesilate paiknemisest ning sellega seoses tõhustada veterinaarkontrolli ja vajadusel tauditõrjemeetmete rakendamist.**
- EKMÜ: Toetust peaksid saama ettevõtjad alates 15st mesilasperest. Kui taotlejaid tuleb liiga palju ja ühikumäär väheneb, siis rakendada vanusepiirangut (sarnaselt Soomele: alates 65. eluaastast toetus ei saa).
- Mesilaspered peavad olema registreeritud põllumajandusloomade registris ja täitma iga-aastast mesilaspere teavitamise kohustust.
- Ühikumäär on oluline, kuna siis oleks ka rohkem huvilisi, kes registreeriks oma mesilaspered. Ühikumäär võiks olla 20 €.
- Alla 100 € toetust välja ei maksta.
- Mõlemad organisatsioonid pooldasid sügisest mesilasperede arvu seisuga (1. oktoobri seis 15ndaks oktoobriks).

Eeldatavad tulemused:

- põllumajandusloomade registrisse registreerimine suureneb (vähemalt poole võrra);
- 2-3 aastaga meega omavarustatuse taseme saavutamine (hetkel on omavarustatus 80%);
- mee eksport;
- maapiirkonnas suureneb tööhõive;
- mesindusega tegelevaid ettevõtteid tuleb juurde;
- maksude laekumine suureneb.

Muud küsimused:

EKMÜ: Järgmise ümarlaua üks teemadest peaks olema tõuaretus.

EML esitas kirjalikult oma ettepanekud ja põhjendused mesilaspere toetuse eesmärkide ja toetuse saajate osas. EKMÜ saatis meili teel oma ettepanekud.